

Nr B 208

Av herrar **Edström** och **Sunne**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till hälsovårdsstadga.*

Proposition nr B 46/1948 har föregåtts av ett betänkande, som 1953 avgavs av 1948 års hälsovårdsstadgekommitté. Från det av denna kommitté framlagda stadgeförslaget avviker dock det i propositionen upptagna departementsförslaget. I bägge förslagen har man följt den huvudprincipen, att stadgan skall gälla för landet i dess helhet med vissa skärpningar av framför allt renhållningsbestämmelserna i tätorter (hälsovårdstätorter). Departementsförslaget har till skillnad mot betänkandet utmönstrat alla detaljbestämmelser ur stadgan under hänvisning till att detaljer bör upptagas i särskilda hälsovårdsordningar. Häremot kan göras den invändningen, att när även departementsförslaget upptar särskilda bestämmelser för tätort (§§ 5, 32—36, 40, 49—51, 53, 58, 59, 61, 76) kan det diskuteras om det varit nödvändigt att i det framlagda förslaget sänka fordringarna i nu gällande hälsovårdsstadga för tätort, även om de ersättes av kompletterande föreskrifter i blivande hälsovårdsordningar. Det hade då varit mer konsekvent att slopa alla särskilda bestämmelser för tätort och hänföra dem i deras helhet till upptagande i särskilda hälsovårdsordningar. Framför allt synes det oss olämpligt att i 66 § utan närmare motivering (sid. 297) införa en bestämmelse om att hälsovårdsnämnd i lokal hälsovårdsordning kan bemyndigas medgiva undantag från stadgans bestämmelser för tätort. Stadgans föreskrifter är i jämförelse med nu gällande bestämmelser så beskurna, att departementschefen i flera fall nödgas understryka (t. ex. sid. 237), att de minskade fordringarna icke åsyftar att genomföra någon sänkt hygienisk standard. Ifrågavarande bestämmelse om rätt att ytterligare sänka standarden synes oss därför böra utgå.

Under remissbehandlingen har framförts önskemål (sid. 97) om att sammanföra föreskrifterna rörande den allmänna hälsovården till en eller ett par författningar eller om att hälsovårdsstadgan skulle förse med hänvisningar till andra särskilda hälsovårdsföreskrifter. Departementschefen hänvisar (sid. 110) till möjligheten av en sammanställande utgåva av hit hörande författningar. Det framgår dock icke av departementschefens uttalande, vem som skulle ombesörja den sammanställande utgåvan. Enligt vår mening bör riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala sig för att utgåvan ombesörjes av inrikesdepartementet men att departementet härför skall äga uppbära skälig ersättning i överensstämmelse med förslaget (sid. 298) att kommun skall äga taga betalt för tryckta exemplar av hälsovårdsordning.

Varken i nuvarande stadga eller i departementsförslaget finnes någon uttrycklig bestämmelse om att boningsrum skall erbjuda erforderligt skydd mot kyla. Visserligen medför otillräckligt värmeisolerande omgivningsytor, speciellt ytterväggar, uppkomst av kondensationsfukt, och nämnderna har på denna omväg kunnat inskrida mot huvudanledningen till olägenheten. Detta är emellertid icke tillfredsställande. Departementschefen uppger (sid. 177) att bestämmelsen under § 16 d att boningsrum skall kunna hållas tillfredsställande uppvärmt innefattar ett krav på sådan värmeisolering som med hänsyn till värmekällans kapacitet erfordras för att åstadkomma uppvärmning till lämplig värmegrad. Detta uttalande överensstämmer icke med språkbruket. Man kan som bekant mycket väl hålla en sport- eller kolonistuga med tunna väggar tillfredsställande uppvärmd på vintern, om kontinuerlig eldning sker, och ändock måste dessa stugors värmeisolering och användbarhet som ständig bostad underkännas. Det har förekommit, att hälsovårdsnämnders förelägganden, när de grundats uteslutande på förefintligheten av bristande värmeisolering, efter klagomål upphävts av överordnade myndigheter, och ändock måste de nuvarande bestämmelserna om värme i boningsrum anses vara mera omfattande än de föreslagna, då det ju i vart fall f. n. finnes en uttrycklig bestämmelse om att fönster i boningsrum skall under den kallare årstiden vara tillräckligt värmeisolerande. Ett prejudikat av detta slag återfinnes i regeringsrättens utslag den 15 februari 1955 (regeringsrättens årsbok 1955, I. 52), varvid hälsovårdsnämndens föreläggande om värmeisolerande åtgärder beträffande bl. a. väggar och golv upphävdes, "enär i målet blivit upplyst, att numera tillfredsställande värmeisolerande åtgärder vidtagits beträffande fönstren." Ett tillägg till § 16 e) av innehåll, att efter ordet "fuktighet" tillägges "och kyla", synes därför motiverat.

Under diskussion om bestämmelserna i 7 kap. framhåller departementschefen (sid. 221), att en vidgad användning av s. k. avfallskvarnar med inkoppling på avloppsledning är ägnad att öka risken för förorening genom avloppsvattnet men att frågan icke inom överskådlig tid torde få praktisk betydelse, varför tillståndstvång icke borde f. n. införas. Nyligen publicerade uppgifter i Svenska stadsförbundets tidskrift (nr 16/1958 sid. 508) talar dock för att frågan blivit aktuell i flera svenska städer och detta av två olika anledningar. Dels kräver dessa kvarnar ökad avloppsrensning, vilket bl. a. kommit stadsfullmäktige i Västervik att fastställa en avgift av 100 kr årligen för innehav av avfallskvarn, ansluten till stadens avloppsnät. Därjämte har enligt erfarenheter i Stockholm avfallskvarnar givit anledning till olägenheter av helt annan art, nämligen genom det buller, som uppstår vid kvarnarnas användning. Därför har man där ställt sig avvisande till avfallskvarnar i flerfamiljshus.

Om det här hade rört sig uteslutande om en avloppsföroreningsfråga,

skulle det ju måhända räcka med en installationsframställning till vederbörande tätorts avloppsverk. Men bullerolägenheten gör, att frågan bör behandlas även av hälsovårdsnämnden. Härtill kommer att departementschefen avvisar (sid. 300) förslaget om s. k. entreprenörtvång, varför man måste räkna med att i samhällen utan entreprenörer installationer göres utan att avloppsverket underrättas därom.

Av nu nämnda skäl bör enligt vår mening tillståndstvång för inkopplande av avfallskvarn på allmän avloppsledning införas i normalhälsovårdsordning för tätort, om bestämmelse av detta slag skulle på grund av sin utpräglade tätortskaraktär kunna anses mindre lämpad att inflyta i hälsovårdsstadgan. Härom synes riksdagen böra göra framställning i skrivelse till Kungl. Maj:t.

I § 63 har icke upptagits den av kommittén föreslagna bestämmelsen att flygplats, idrottsplats, nöjesfält, motorbana eller skjutbana ej får anordnas utan medgivande av hälsovårdsnämnden. Departementschefen säger härom (sid. 293), att dylika anläggningar icke torde tillkomma utan att hälsovårdsnämnden även utan särskild anmälan erhåller kännedom om dem. Erfarenheten har emellertid visat, att de understundom tillkommit eller i vart fall beslutats utan vederbörande hälsovårdsnämnds kännedom. Ätminstone gäller detta om flygplatser, som är de avgjort mest besvärande av de nämnda anläggningarna. Med anledning härav anser vi oss böra yrka på ett tillägg till 63 § i form av ett nytt stycke med följande lydelse: "Flygplats må ej heller anordnas utan tillstånd av hälsovårdsnämnden."

Med stöd av det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta

- 1) att i skrivelse till Kungl. Maj:t förklara att riksdagen icke kunnat tillstyrka förslaget till hälsovårdsstadga i oförändrat skick;
- 2) att i skrivelsen föreslå följande ändringar:

16 §.

I fråga om uppvärmt;

e) att det skall erbjuda erforderligt skydd mot fuktighet och kyla; samt angränsande utrymmen.

63 §.

Följande anläggningar råa hudar eller pudrett.
Flygplats må ej heller anordnas utan tillstånd av hälsovårdsnämnden.

66 §.

I lokal hälsovårdsordning utom hälsovårdstätort. Genom föreskrift i lokal hälsovårdsordning må hälso-

vårdsnämnd bemyndigas att medgiva undantag från föreskrifterna i hälsovårdsordningen.

3) att i skrivelsen göra framställning om att Kungl. Maj:t måtte låta ombesörja en sammanställande utgåva av hälsovårdsförfattningarna att för skäligt pris ställas till hälsovårdsnämnders, andra myndigheters och hälsovårdstjänstemäns förfogande; samt

4) att i skrivelsen hemställa om att i normalhälsovårdsordning för tåtort måtte intagas bestämmelse om tillståndstvång för avfallskvarn.

Stockholm den 18 november 1958

Gunnar Edström

Johan Sunne
